Maa – ja metsätaloustuottajain Keskusliitto
MTK ry

Asiantuntijalausunto 138/2024

Lumiaho Maire

29.11.2024

Eduskunnan sosiaali- ja terveysvaliokunnalle

LAUSUNTO HALLITUKSEN ESITYKSESTÄ TYÖTAPATURMA- JA AMMATTITAUTIVAKUUTUKSEN, LIIKENNEVAKUUTUKSEN JA POTILASVAKUUTUKSEN LAINSÄÄDÄNNÖN MUUTTAMISESTA HE 172/2024 vp

MTK kiittää mahdollisuudesta antaa asiantuntijalausunto hallituksen esityksestä työtapaturma- ja ammattitautivakuutuksen, liikennevakuutuksen ja potilasvakuutuksen lainsäädännön muuttamisesta.

Hallituksen esityksessä ehdotetaan lisättäväksi työtapaturma- ja ammattitautilainsäädäntöön (TyTAL) työtapaturmien tutkintaa koskeva sääntely (TOT-tutkinta) ja esitetään koskemaan se myös maatalousyrittäjien työssä sattuneita tapaturmia. Tältä osin uusia säännöksiä esitetään myös maatalousyrittäjien työtapaturma- ja ammattitautilainsäädäntöön (MATA). Tutkinta koskisi esityksen mukaan kuolemaan johtaneita sekä erityisen vakavia tapaturmia ja säädettäisiin Tapaturmavakuutuskeskuksen tehtäväksi.

TOT-tutkinnan tarkoituksena on työtapaturmien ja ammattitautien torjunnan ja niiden tutkinnan tehostaminen selvittämällä vahinkoihin ja niiden seurausten suuruuteen johtaneet tapahtumat ja syytekijät sekä esittämällä niihin perustuvia suosituksia työturvallisuuden kehittämiseksi.

MTK kannattaa TOT-tutkinnan ulottamista myös MATA-vakuutettuihin ja pitää hyvänä nykyisen jo pitkään toimineen, toimivan TOT-tutkinnan kirjaamista TyTAL-lainsäädäntöön.

MTK toteaa maatalouden olevan korkean tapaturmariskin toimiala. Maatiloilla työskennellään eläinten ja koneiden kanssa, jolloin tapaturma-alttius on suurta. Perheviljelmäpohjaisilla maatiloilla työskentely tapahtuu monesti yksin. Myös työskentelyrytmi, etenkin kasvukauden aikaiset työhuiput lisäävät tapaturmariskiä. Joillakin maatiloista on yrittäjien lisäksi myös palkattua työvoimaa, joiden työturvallisuudesta tulee työnantajan vastuun mukaisesti myös huolehtia.

TOT-johtokunta ja tutkintaryhmät

Tapaturmien ennaltaehkäisy, työturvallisuusosaaminen, työskentelyolosuhteiden ja työvälineiden turvallisuus nousee maatiloilla entistä isompaan rooliin ensi vuoden alusta voimaan tulevan sosiaalisen ehdollisuuden myötä työnantajina toimivilla maatiloilla. MTK katsoo, että TOT-tutkintaa johtavaan johtokuntaan tulee saada maatalousyrittäjien työskentelyolosuhteita tunteva henkilö MTK:n esityksestä. Myös TOT-tutkintaa käytännössä tekevään asiantuntijaryhmään tulee saada maatalousyrittäjien olosuhteita tunteva henkilö silloin kun tutkinta kohdistuu maatilalla sattuneeseen tapaturmaan, oli kyseessä sitten yrittäjälle tai työntekijälle sattunut tapaturma.

Maa – ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry

Asiantuntijalausunto 138/2024

Lumiaho Maire

29.11.2024

TOT-tutkinta maatiloilla

Hallituksen esityksessä on lakisääteisesti MATA-vakuutettuja koskien uusi säännös, MATA 154 a § viittauksineen TyTAL:n, antaa tutkintaryhmälle oikeuden itsenäisesti tulla suorittamaan tutkinta maatilalle. TOT-tutkinnan onnistuminen vaatii tapaturman sattumisolosuhteisiin tutustumista ja joskus myös demonstraatiota ja tästä syystä lakiin on tarpeen säätää tutkintaryhmälle oikeus tulla maatilalla. Suomalaisen perheviljelmiin pohjautuvan maataloustuotannon erityispiirteenä on se, että maatilalla koti sijaitsee usein tilakeskuksen yhteydessä samassa pihapiirissä. Jotta nyt esitetyt säännökset huomioivat myös yksityisyyden suojan, tulee työpaikan käsite määritellä nyt lausuttavana olevaan lainsäädäntöön maatilojen olosuhteet huomioiden. Tämän lisäksi säännöksissä on tärkeää huomioida myös terveysturvallisuus, jotta tutkinnalla ei tahattomasti aiheuteta esimerkiksi eläintaudin leviämistä maatilalle.

MTK:n ehdotus säädösmuotoiluksi MATA 154 a pykälään: ***Työtapaturma- ja ammattitautilain 236 c § tarkoitetulla tutkintaryhmällä on oikeus tehdä tutkimuksia ja tarkastuksia maatilalla maatalousyrittäjän työntekopaikan alueella*** tai apurahansaajan työpaikalla. MATA-lainsäädännössä **työntekopaikan alue -käsite** on keskeinen, kun rajataan maatalousyrittäjän työssä sattuneita tapaturmia ja se käsittää kaikki ne moninaiset työn tekemisen paikat maatilalla pellolta tuotantotiloihin kuin myös koneen korjaamispaikat tai eläinten siirron laitumelle, mutta sulkee esimerkiksi kodin yksityisyyden suojan piirissä olevana soveltamisalan ulkopuolelle.

MTK katsoo, että edellä todettuun säännökseen tulee myös lisätä velvoite tehdä kotieläintiloilla TOT-tutkinta yhteistyössä TOT-tutkintaryhmän ja maatalousyrittäjän kesken. Nykyaikaisilla maatiloilla tuotantotiloissa, joissa on eläimiä, liikkuminen tapahtuu omistajan luvalla, tarkasti ohjeistettuna ja suojavaatteissa. Tästä syystä lakiin tulee kirjata sekä tutkintaryhmälle että maatalousyrittäjälle yhteistoimintavelvoite, esimerkiksi niin, että MATA 154 a § kohtaan kirjataan edellä todetun säädösmuotoilun lisäksi: ***tutkinta tehdään maatiloilla eläimiä käsittävissä tuotantotiloissa yhteistoiminnassa maatalousyrittäjän kanssa terveysturvallisuus huomioiden***.

Terveysturvallisuuden huomioiminen maatiloilla on tärkeää sekä maatilan eläinten terveyden että siellä liikkuvien ihmisten terveyden näkökulmasta ja sisältää esimerkiksi suojavaatteiden ja -jalkineiden käytön sekä erityisten hygieniavaatimusten noudattamisen. Taloudelliset riskit maatalousyrittäjälle terveysturvallisuuteen liittyen voivat olla miljoonien suuruusluokkaa riippuen tilan koosta.

Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry

Helsingissä 29.11.2024

Maire Lumiaho

Asiantuntija

Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry
PL 510 (Simonkatu 6) • 00101 Helsinki
Puhelin 020 4131 • Faksi 020 413 2403
Y-tunnus 0215194-5 • www.mtk.fi

Central Union of Agricultural Producers and Forest Owners (MTK)
PO Box 510 (Simonkatu 6) • FI-00101 Helsinki
Telephone +358 20 4131 • Fax +358 20 413 2403
Business code 0215194-5 • www.mtk.fi